

Aaltje van Zweden deed jarenlang onderzoek naar het lot dat kinderen met een beperking was beschoren in de Tweede Wereldoorlog. Die zoektocht was persoonlijk gedreven: haar zoon Benjamin is verstandelijk beperkt. 'Ik heb niet het vertrouwen dat dit nooit meer gebeurt.'

Door Brenda van Osch
Fotografie: Hilde Harshagen

‘Als we het over kwetsbaren hebben, gaat het meestal over geld’

Zie is nog ontdaan van haar bezoek aan 'ethanascieentrum' Bernburg enkele dagen eerder, vertelt Aaltje van Zweden (59) thuis aan tafel, in Amsterdam-Zuid. Haar man, dirigent Jaap van Zweden, chef-dirigent van de New York Philharmonic, had een gastoptreden in Leipzig. Zoals vaak, reiste ze mee. Ze had net de laatste hand gelegd aan haar boek *Waar ben je thuis?*, een persoonlijke zoektocht naar de manier waarop we als samenleving omgaan met kwetsbare mensen. In het boek onttraft ze hoe gehandicapt en psychisch zieken in de Tweede Wereldoorlog systematisch werden vermoord vanwege hun vermeende nutteloosheid. Die geschiedenis vervlecht ze met die van hun autistische en verstandelijk beperkte zoon Benjamin (32). Het was dus een soort beroepsdeformatie dat ze, toen Jaap re-

teerde, door het idyllische Saksen naar de psychiatrische instelling Bernburg reed. Bernburg was een van de zes plekken in Duitsland waar in het kader van het programma Aktion T4 in de Tweede Wereldoorlog jarenlang gehandicapten en psychiatrisch patiënten werden omgebracht. Volwassenen en kinderen. De kinderen werden van hun ouders gescheiden en vervoerd naar Berlijn, zodat hun ouders ze lastig konden bezoeken en het minder opviel als ze verdwenen. Doel: de genetische zuiverheid van het Germaanse volk.

'Ik zag de gaskamer, een doucheruimte met zwart-witte tegels, met in de deuren een raam van glas waar de artsen doorheen konden kijken. De ruimte was klein, maar er gingen zestig tot tachtig volwassenen en kinderen per keer in. Er was een ontleedruimte en dan het crematorium. In mijn beleving rook het er nog naar brand, maar dat kan haast niet. Er

fd persoonslijk | zaterdag 23 april 2022 | 25

hingen foto's van de kinderen die daar de dood hebben gevonden. Van een moeder die daar werkte die met haar eigen baby op de arm voor de afdeling staat waar het gebeurde. Dat was een moeder die tegelijkertijd andere kinderen vermoordde. Anderen liggen te schaken in het gras. Het normale leven rondom dat gebouw, waar ze kinderen aan het vergassen waren, ging gewoon door.'

'Ik dacht dat ik na jaren bezig te zijn met dit onderwerp wel wat gewend was, maar sinds dit bezoek gaat het even niet. Misschien had ik daar ook wel kunnen staan met mijn baby op de arm.'

Verstandelijk vijf jaar oud

Haar zoektocht begint, ongewild, in de lente van 2015. Op aandringen van Aaltje is de familie naar Amsterdam verhuisd, de kinderen - Benjamin is de derde van vier - worden ouder en vliegen uit. Jaap is in die tijd vaak lange periodes in Hongkong en Dallas, waar hij dan chef-dirigent is. Omdat zijn nieuw jaar worden. En een Benjamin van Zweden in een pand dat Jaap heeft aangekocht voor de studerende kinderen: Michelangelostraat 45. Ook Benjamin gaat over niet al te lange tijd uit huis. Zijn ouders hebben al jaren eerder Stichting Papageno opgericht voor muziektherapie voor kinderen met autisme. In het najaar van 2015 zal in Laren het huis van Papageno Huis opengaan, waar jongeren met autisme kunnen wonen en zich kunnen ontwikkelen. Het moet een plek worden waar mensen met en zonder autisme elkaar ontmoeten. Benjamin gaat er wonen.

Benjamin heeft zelf gezegd dat hij uit huis wil. 'Hij had dat natuurlijk gezien bij zijn zus en broer en zei: "Ik wil ook in Amster-

dam wonen en in een rode auto rijden met een blonde vrouw en bier drinken.' De eerste keer dat hij dat zei moest ik enom lachen. Hij heeft daar het beeld bij dat hij aan het stuur zit en Faye, een vriendinnetje uit zijn jeugd, naast hem zit. Ik mag achterin en dan heb ik we naar het Comoot. Hij wil ook al jaren zijn rijbewijs halen, altijd in het voorjaar. We hebben getwijfeld, misschien moeten we gewoon zeggen: dat kan niet, nooit. Maar dan zou hij heel kwaad en verdrietig worden. Dus speel ik mee en zeg ik dat ik de rijkschoolhouder zal bellen, wat ik niet doe. Op de een of andere manier werkt dat, al tien jaar lang.'

Ook Aaltje is eraan toe dat Benjamin, een man met het verstandelijk niveau van een kind van pakweg vijf jaar, zijn eigen leven gaat leven, al durft ze dat nauwelijks aan zichzelf toe te geven. 'Jaap en ik reiden veel en onregelmatig. Dat was voor Ben ingewikkeld: gaan ze weer weg, komen weer terug, kan ik wel of niet bij ze slapen. Hij moest dan dingen aanpassen aan ons schema. Ik dacht: dat Jaap weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

Aaltje gaat vaak met haar man, Jaap van Zweden.

fd persoonslijk | zaterdag 23 april 2022 | 26

‘Ik dacht: je bent 25 jaar, ik gun je je eigen leven’

Als ze de eerste ochtend aan de Michelangelostraat opstaat en naar buiten kijkt, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen

Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze heeft zich vaak afgevraagd: waarom besteed ik jaren van mijn leven aan die ellende? Waarom heb ik met iemand met een beperking te maken? Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

De spanning van mijn thuissituatie ben ik nooit meer helemaal kwijtgeraakt'

Duits jongetjes met het syndroom van Down in een psychiatrisch ziekenhuis in 1934, gefotografeerd door de SS.

denis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan stapte ik die flat uit waar al die erge dingen gebeurden en dan was buiten alles gewoon. Ik kon altijd terecht bij mijn opa en oma, dat was een onuitgesproken code. "Kom maar in de bomverijde schoolkelder", zei mijn opa als hij de deur voor me opendeelde. Er waren ook buren, maar ik was er niet. Het is haar niet eerlijk, overvalt haar een vreemd gevoel. Ze ervaart gevaar. 'Het rare was: het was een fijn, vrolijk huis. Maar het gevoel bleef.' Een Joodse vriend suggereert dat er wellicht mensen zijn weggevoerd in de Tweede Wereldoorlog en wijst haar op de site joodsmonument.nl. Een paar avonden later pakt ze haar laptop,

voert 'Michelangelostraat 45' in en krijgt de namen van zes mensen: opa, oma, vader, moeder en twee kinderen: Elinor en Ralph Oettinger. Ze eindigden in Auschwitz, 15 en 11 jaar oud.

Zwakzinnige kinderen Vanaf dat moment rolt Van Zweden van het een in het ander. Ze stuit in Het Parool op een artikel over stolersteine, gedenkstenen met een plaatje van messing met persoonsgegevens, die je kunt laten plaatsen in het trottoir. Dat is een mooi eerbetoon aan de Oettingers, denkt ze, en regelt dat. Op zeker moment vult ze ook haar eigen naam in op joodsmonument.nl. 'Mijn hele leven wordt me al gevraagd of ik Joods ben. Ik dacht altijd dat dat was omdat ik een grote neus heb, maar dat bleek door mijn naam te komen: Van Buuren, mijn meisjesnaam, is ook een Joodse naam. Noot geweten, ik kom uit een gerefomeerde familie uit het Westland.' Ze vindt een Aaltje van Buuren. Vifftien jaar geworden. En een Benjamin van Buuren. 'Toen bedacht ik: waarom weet ik niets van gehandicapten kinderen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Ik ben dag en nacht met ze bezig, waarom weet ik niet wat er toen is gebeurd?'

Ze wil een of twee kinderen zoals Benjamin vinden en hun verhaal reconstrueren. Hoe was het leven voor hen in die tijd? Waar moest je naartoe voor een diagnose? 'Ik was nog helemaal niet bezig met de mogelijkheid dat ze werden weggevoerd en vermoord, ik ging ervan uit dat dat mijn kind er nooit mee zou gebeuren.' Een andere wens is de getuigenis van een ouder vinden. Hoe voelde het destijds om zo'n kind op te voeden? Al snel stuit ze op de geschie-

de nis van Het Apeldoornsche bos, een Joodse psychiatrische instelling. 'Goddelijke macht, ik schrok me rot.' In de nacht van 21 januari 1943 werden bijna alle ongeveer 1200 patiënten van hun bed gelicht, naar station Apeldoorn vervoerd en op de trein naar Auschwitz gezet, waar ze werden vermoord. Ook de kinderen.

Het bizarre toeval wil dat het instellingensterren nog steeds in gebruik is en onderdeel is van 's Heeren Loo, de zorgaanbieder die ook de zorg in het Papageno Huis verleent. Ze maakt een afspraak voor een rondleiding. 'Het was niet te bevatten wat zich daar heeft afgespeeld. De dame nam me mee naar Paedagogium Achsomog, waar de "zwakzinnige" en moeilijk opvoerbare kinderen verbleven. En toen zei ze tegen me: "En hier was het altijd, dat het leven om me heen maar doorging. Dan